

Інноваційні технології як засіб оптимізації процесу навчання української мови іноземних слухачів на довузівському етапі

Чернова К.В.

викладач Центру підготовки іноземних громадян

Запорізького державного медичного університету

м. Запоріжжя, Україна

Основним завданням центрів мовної підготовки є навчання іноземних громадян української мови в обсязі, необхідному для подальшого отримання обраної професії у ЗВО України та успішного засвоєння програм професійної освіти українською мовою. Менш ніж за рік іноземні слухачі повинні навчитися спілкуватися українською мовою в навчально-професійній та соціально-побутовій сферах, засвоїти певну систему предметних знань, необхідну для продовження освіти в Україні.

Цей процес ускладнюється тим, що заїзд іноземних громадян не обмежений конкретними термінами, і тому постає питання про інтенсифікацію та оптимізацію навчального процесу. Оптимізацію розглядають як вибір такої методики навчання, яка забезпечує досягнення найкращих результатів при мінімальних витратах часу і сил викладача і слухачів – іноземних громадян. Вона може бути досягнута за допомогою сучасних педагогічних технологій, таких як інформаційні комп'ютерні технології, особистісно розвиваючі технології навчання, змішане навчання (концепція «Blended Learning»); технологія перевернутого заняття («Flip-the-classroom technique»); технологія творчих критичних моментів («CCM – critical creative moments»); створення інноваційного середовища навчання («ILE – Innovative learning environments»); технологія інтегрованого оволодіння мовою та змістом навчання («CLIL – Content and language integrated learning») і багато інших. Розглянемо деякі з них.

1. Інформаційні комп'ютерні технології. По-перше, без їх застосування вже складно уявити собі сучасне заняття з української мови як іноземної. Це перш за все електронні презентації формату Microsoft PowerPoint, що

складаються з набору слайдів, які активізують увагу іноземних слухачів і дозволяють глибше засвоїти предмет. По-друге, доступний для слухачів і викладачів інтернет простір дозволяє організовувати синхронне і асинхронне навчання, надає інструменти для доставки і розробки курсів, текстів, тестів, матеріалів. Велика кількість автентичних матеріалів дозволяє слухачам перебувати у віртуальному середовищі, читати, бачити, чути зразки сучасної української мови. Це, в свою чергу, сприяє розвитку у них основних комунікативних навичок: листи (листування в блогах і месенджерах), слухання (прослуховування аудіо і відео матеріалів), говоріння (спілкування в соціальних мережах). Очевидно, що питання використання автентичних інтернет-матеріалів на ранніх етапах навчання, спірне. Необхідна ретельна підготовка і обробка таких матеріалів викладачем. Однак на більш просунутих етапах навчання Інтернет дає можливість викладачеві швидко і своєчасно оновлювати навчальний матеріал, дозволяє активізувати комунікативні навички слухачів, підвищує їх мотивацію до вивчення мови. Крім того, існують ефективні інструменти для самостійної роботи викладача зі створення вправ, що відкриває широкі можливості в галузі контролю та систематизації знань слухачів, підвищуючи якість навчання і дозволяючи ефективно взаємодіяти на сучасному рівні. Одним з таких інструментів є інструментальна програма-оболонка Hot Potatoes (в перекладі з англійської - «гаряча картопля»), яка є комплексом програм, що дозволяють створювати близько десятка різних типів інтерактивних завдань з використанням тексту, графіки, звуку або відео. Володіння такою програмою дає можливість викладачеві створювати велику кількість тренінгових вправ в тих ситуаціях, коли освоєння будь-якої теми пов'язане з труднощами для іноземних слухачів.

2. Особистісно розвиваючі технології навчання. При навчанні іноземних громадян на етапі довузівської підготовки нерідко виникають ситуації, коли студенти, з різних причин (складна адаптація, пізній заїзд, відмінність педагогічних систем навчання в рідній країні і Україні, недостатній рівень підготовки із загальноосвітніх дисциплін) не встигають протягом семестру

засвоїти необхідний мінімум з дисципліни або хочуть отримати більш глибокі знання з предмету. У таких ситуаціях самостійна робота слухачів є не просто важливою формою освітнього процесу, а стає його основою. Збільшення частки самостійної роботи вимагає відповідної реорганізації навчального процесу, розробки нових дидактичних підходів для глибокого самостійного освоєння навчального матеріалу. Перед викладачами української мови як іноземної неминуче постає питання організації самостійної роботи слухачів, збільшення обсягу самостійної навчальної діяльності на всіх етапах процесу навчання. У пошуках відповідей на ці питання останнім часом робиться спроба розробити і застосувати в навчальному процесі так звані робочі зошити, тобто дидактичні посібники, що дозволяють ефективно організувати самостійні заняття і забезпечують підвищення результативності навчального процесу. Якщо дані дидактичні посібники створюються в комплекті з комплексом мультимедійних презентацій, їх ефективність значно зростає. Результати застосування зазначених технологій дозволяють в умовах постійного скорочення термінів навчання, зберігати гарні результати. В якості тренінгових домашніх вправ слухачам пропонуються завдання, складені викладачем за допомогою комп'ютерних оболонок Learningapps.org та Hot Potatoes. Це дало можливість скоротити час на виконання вправ на уроці і звільнити його для виконання завдань продуктивного типу.

У висновку варто зазначити, що будь-які освітні технології - ще не гарантія успіху, і не можуть розглядатися як єдиний можливий спосіб навчання іноземних громадян. Головним в освітньому процесі є органічне поєднання ефективних інноваційних освітніх технологій, традиційних видів мовленнєвої діяльності і особистості педагога. Саме комплексний підхід до використання інноваційних технологій під час навчання іноземних громадян української мови сприяє оптимізації та інтенсифікації освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. Моїсєєва Ф. А. Роль іноземної мови в загальній концепції підготовки сучасного фахівця [Електронний ресурс] / Ф. А. Моїсєєва // Донецький державний університет економіки та

торгівлі імені М. Туган-Барановського – Режим доступу:

<http://rusnauka.com/NIO/Philologia/moisjejeva.doc>.

2. Савченко О. Я. Ознаки особистісно-орієнтованої підготовки майбутнього вчителя / О.Я. Савченко // Творча особистість вчителя : проблеми теорії і практики. – Київ, 1997. –С. 25–29.
3. Тохтар Г. І. Проблеми навчання іноземних громадян у ВНЗ України та шляхи їх вирішення / Г. І. Тохтар, А. П. Кулик // Сучасні технології підготовки фахівців в умовах подальшого розвитку вищої освіти України : матеріали міжнар. наук-метод. конф. — Харків : ХНАДУ, 2005. — С. 314—318.